DE SANCTORUM APOSTOLORUM PETRI, ET PAULI IMAGINIBUS, ... LIBELLUS. AUCTORE...

Francesco Mucanzio

SANCTISS. D. N. GREGORIO XIII. PONT. OPT. MAX.

FRANCISCVS MVCANTIVS I. C. Romanus, Cerimoniarum Magister, Perpetuam Felicitatem.

VM mihi impositum esset onus P. B. perscrutandi si qua inter sacros ritus, apostolicasq. cerimonias, emendatione, animaduersioneq. digna viderentur, quaestio illa inter multas, sese mihi obtulit iam dudum agitata, sed non dum planè declarata: vtra ex imaginibus beatorum apostolorum Petri, & Pauli, alteri esset ritè anteponenda: promiscuum enim, & varium in picturis, marmoribus & monetis, pro diuersitate temporum, & locorum eius rei vsum videram: constantissimè tamen, à prisca vetustate, ad haec vsq. tempora vsurpatum, tum in plumbeis apostolicarum litterarum sigillis, tum in Pontificio sacello, vt Pauli imago ad dexteram Petri collocetur. Quare non sine magna id ratione factum, ac per tot annorum curricula, à tot Romanis Pōtificibus admissum, comprobatumq. esse statuens: iudicabam satius esse, quaestionem ipsam silentio praeterire, quam disputationum circuitionibus imbecilliorum mentibus scrupulum inicere. Verùm quia nuperrimè, quidam de ea re commentariolum promulgarunt, in quo, licet veram propositionem tuendam susceperint, illam tamen (pace eorum dixerim) non ita fortasse planè, ac dilucidè explicarunt, vt eorum animi, qui sacrarum literarum cognitione non omninò imbuti sunt, penitus acquiescere possint. Iccirco congestis in vnum pluribus, firmioribusq. auctoritatibus, & rationibus, quas partim ex viri eruditissimi G. Cardinalis Sirleti sermonibus, partim verò ex diuersis probatissimorum scriptorum monumentis decerpseram, pro virili conatus sum eius mysterij arcana aliquantò clarius, demonstrare.

strare.

ſtrare. Quamuis autem initio tacitus ea praetermittere decreuiſſem: tamen quando huiuſmodi iam quaeſtio in vulgus prodijt, expedire viſum eſt, eam paulò diſtinctius, atq. apertius declarare; ne ab his, qui ſacra haec myſteria contemplantur, & colunt, de ea dubitari amplius contingat. Ea autem Sanctitatis tuae integerrimo iudicio, excellentiq. prudentiae, ac doctrinae, quibus humana omnia ſubeſſe debent, prius ſubijcere volui; non ante in alienas manus proditura, quàm ab ipſa Sanctitate tua, robur, & firmitatem acceperint. Qualiacunq. illa erunt P. B. ſupplex Sanctitatem tuam oro, vt ea, tamquam tui beneficiarij (cui exercendarum ſacrarum cerimoniarum munus, paulò ante non minus benignè, quam beneficè contuliſti) grati animi indicia, primitiasq. in eo ſtudij genere aequi boniq. conſulat. Vale.

THOMAE CORREAE

IN SEQVENS OPVSCVLVM DE IMAGINIBVS BEATORVM PETRI, ET PAVLI

ARGVMENTVM.

Biſſenos inter proceres duo lumina, per quos
  Roma potens magni ſuſtinet orbis onus.
Seu dextra, laeuaq. ſedent, par gloria vtriq.
  Par honor, & laus eſt, ſtat bene quiſq. loco;

DE SANCTORVM APOSTOLORVM PETRI, ET PAVLI IMAGINIBVS,

AD GREGORIVM XIII. PONT. OPT. MAX.

VI contra antiquiſſimum ritum collocandi imaginem beati Pauli apoſtoli, ad dextrum Petri apoſtolorũ principis latus diſputant, his fermè rationibus moueri ſolent. Nempè in eccleſia militanti ad exemplum triumphãtis, ordinem eſſe adhibendum, vt ſcilicet pro cuiusq. officio, & dignitate alius alio ſuperior ſit, praeſtantioremq. gradum obtineat. Conſtat autem dexteram partem in honore ſemper habitam eſſe, perq. eam, tum iuriſdictionem poteſtatem, & fortitudinem; tum etiam potiora bona, ideſt gloriam, felicitatem, beatitudinẽ, aeternitatemq. deſignari. Nam, & ab ipſo ferè mundi exordio, cum ſacerdotium primigenio eſſet annexum, id fuiſſe in vſu videtur, vt ipſi primogeniti, praeter alias honoris praerogatiuas, digniorem locum apud patrẽ, hoc eſt ad eius dexteram haberent. Et poſt Chriſti aduentum per duos latrones hinc inde à lateribus crucis

Rationes cur Petrus praeferendus.
Diſtin. 89. c. fi.
Turrecre. lib. 2. de eccleſia c. 1.
Glo. penul. in l. decernimus. C. de ſacro. eccl. ibi Bald.
Tho. ſuper epiſt. ad Hebr. c. 8.
Can. 21. 9. q. 3.
Auguſti. ſuper geneſ. loquu. 80. & ſuper ſymbol. ſerm. 2.
Geneſ. 48. in fi. glo. fi. c. quam periculoſum. 7. q. 1.

D Domini,

Marc. 15. Luc. 23. Domini, patibulo affixos significatum fuit. Et in ipso mundi exitu idem obseruandum fore certum est, cum filius hominis in suae maiestatis throno sedēs, oues ab *Matth. 25.* haedis segregabit, illas quidem in dextera, hos vero in *I. RATIO à dignitate Petri* laeua statione collocans. Quare cum sublimior inter mortales potestas; principatus apostolorum, & Eccle *Turrecre. lib. 2. de eccle. cap. 6. Innoc. Papa iij. libr. pri. de myste. missae ca. 8,* siae gubernatio vni Petro, quasi primogenito, eaq. tri plici tempore, & ante passionem, & circa passionem, & post passionem, Christi Dei ore commissa fuerint: cumq. ipsimet apostoli eundē principem, & Ecclesiae vniuersalem pastorem agnouerint, & confessi sint (vt *Distin. 21. c. in nouo. distin. 22. c. sacrosancta.* Anacletus papa ait) Ad haec Sancti Euangelistae apostolorum seriem recensentes ipsum Petrum sine cōtrouersia ceteris anteponant; sitq. argumentum non in- *Glo. in c. quotiē dem verbo praedicatorum de elect. in 6. ibi docto.* efficax praelationis scripturae ordo: nulli dubium esse potest, tum ex his, tum ex quam plurimis alijs, quae consultò omittuntur auctoritatibus, Petrum, & princi patu, & dignitate ceteris omnibus anteire: quàmuis aliqui, vel meritis, vel sapientia, vel alia de caussa illi pa res, aut aliquando superiores habiti sint: quòd si primus, & dignior, postulare ordo videtur, vt & nos illū prae ceteris apostolis veneremur, ipsiusq. imagini prae *2. q. 7. Puto.* cipuum locū statuamus. Etenim D. Augustinus, dum Cyprianum, quantum ad martyrij gloriam Petrum „ aequiparasse refert, mox statim subdit. Ceterum magis „ vereri debeo, ne in Petrum contumeliosus existā, quis „ enim nescit illū apostolatus principatu cuilibet episco- *II. RATIO.* „ patui praeferēdum? Quod ex eo quoq. clarè compro batur,

batur, quod catholica Ecclesia instituit, vt quáuis vno, eodemq. die beatorum apostolorum Petri, & Pauli solemnia concurrant, prius tamen Petri officium eo ipso die, mox altero sequenti de Paulo celebretur: tũ quia Petrus conuersione prior; tum quia dignitate, & gradus excellentia maior: quippe cum Ecclesiae primatũ gesserit. Quod fuisse D. Gregorij institutum antiqui auctores Ioannes Belethus, & Guillelmus Durãtes scripserunt. Et ne plura congerantur nonne (inquiunt) ipsemet Paulus primas Petro detulit, societatis dexteram cum eo iungens, atq. euangelij praedicationem conferens, quasi consensum, & approbationem ab eo requirens? ex eo enim, vt D. Hieronymus ait, ostenditur Paulum non habuisse securitatem euangelij praedicandi, nisi Petri, & eorum, qui cum eo erant fuisset sententia roboratum: rursus cum in exitium Simonis magi ambo conuersi essent, Paulusq. erga Petrum diceret: meum est orare, tuum imperare, nonne manifestissimè, vt Gregorius testatur, eum sibi his verbis superiorem declarauit? Nec vero traditioni huic, quae ab ipso summo rerum opifice, sanctisq. apostolis emanauit, vllam quamlibet antiquissimam traditionem, aut consuetudinem aduersari posse cõsentaneum videtur: vnde multis in locis à diuersis pontificibus vsu receptũ est, vt Petri quidem effigiem in dextra, Pauli vero in laeua parte poni curarent. Quod in primis, ex antiquissima tabula Constantini Imperatoris (vt aiunt) tẽpore depicta, quam ipsius D. Petri Basilicae canonici,

In rasional. diui. off. Belethus cap. 138 Duran. lib. 7. c. 15.

III. RATIO.

Ad Gal. 2.

Glo. fi. in c. fin. dist. 11. ibi Ancha. & Turrecrem.

Hiero. Epist. ad Augusti. xxij.

Egesip. lib. 3. de excid. Hierosol. Chroni. Antoni. tit. 6. cap. 4. §. 2.

etiam

etiam nunc diligentissime custodiunt perspicuum fit: Idemq. & hodie ex opere vermiculato Nicolai Papae iiij. aetate fabrefacto in abside Lateranensis Ecclesiae inspicere licet: ac deinceps Bonifacius viij. Nicolaus v. Pius ij. Sixtus iiij. & alij Rom. Pontifices diuersis in locis idem obseruarunt; nostraq. tempestate in monetis, siue argenteis denarijs Apostolorum capita eodē ordine imprimi videmus: atq. id etiam Paris Crassus olim Pisaurensis Episcopus, & cerimoniarum praefectus, quam plurimis alijs adductis rationibus comprobauit. Ceterum altius caussam peruetusti illius ritus, vt Paulus in dextro fingatur latere, inuestigantibus, pulcherrima in eius defensionem argumenta occurunt: liquido enim apparet, talem vsum non temerè, aut fortuitò irrepsisse; quinimmo ad explicanda praecipua quaedā, ac singularia sanctissimi à Deo electi viri merita, & virtutes, nostri exempli, eruditionisq. gratia à maioribus nostris introductum esse; vt dum oculis earum figurarum ordinem quasi praeposterum intueremur, mente ad altiora mysteriorum consilia peruenientes, sanctum, & laudabile vetus institutum, documentumq. agnosceremus, & ea qua decet veneratione coleremus. Si quidem constat eam pingendi consuetudinem in Ecclesia annos mille supra ducentos quinquaginta vsu receptam esse, vt ab ipsis ferè nascentis Ecclesiae principijs decurrisse videri possit: ea autem, quae tanta temporis longinquitate munita reperiuntur, tamq. altis radicibus inualuerunt, etsi nulla

Idem, et in absidi templi D. Mariae maioris

Paris Crassus in Epistol. quadam ad Leonem. x.

Rationes cur Paulus praeferatur.

1. RATIO ab antiquitate.

alia ratione comprobari possent, retinenda nihilominus, amplectendaq. forent: multa enim, quorum ad nos memoria nequaquam peruenit, credendum est priscis illis patribus, qui ab Apostolorum aetate recētiores multò fuerunt, non ignota fuisse. Non omnia (inquit Augustinus) quae ab Apostolis facta sunt etiā scripta inueniuntur, verumtamen facta esse ex ceteris documentis probatur. Quod & D. Ioannis Apostoli, & Euangelistae testimonio intelligitur. Id verò, quod de longaeua illa consuetudine dixi, manifestissimè probatur auctoritate doctissimi viri Petri Damiani olim Cardinalis Episcopi Hostieñ. qui annos ab hinc quingentos supra viginti, & amplius floruit; cuius scripta non adhuc per vulgi manus tradita, quatenus de re proposita disserunt, quia admodum pia, & candida visa sunt, hoc loco placuit inserere. Eius verba haec sūt. Occurrit mihi quod ipse à me quaestione proposita saepenumero requisisti, cur videlicet in imaginibus picturarum per vniuersas adiacētes Romae prouincias, Petrus, qui primus est ad sinistram, coapostolus autem eius Paulus constituatur ad dextram, cum iuxta vulgarem sensum, hoc rerum ordo deposcat, vt Petrus, qui senatus apostolici princeps est dextrum Domini latus, Paulus verò, qui iunior est sinistrum iure possideat: sed durum est valde, vt opinemur, quia tam egregiū, tamq. famosum Apostolicae dispositionis ordinem inconsultè, atq. inconsideratè deuota Deo, ac religiosa vetustas admiserit: neq. enim credendum est vt Constan-

Epist. 108. ad Seleucianum.

Io. in vltimis sui euangelij verbis.

Petr. Damianus ad Desiderium abbatem.

B tinus,

„ tinus, Imperator, immo Papa Siluester, totq. post eos
„ principes, & sacerdotes in ecclesiasticae disciplinae li
„ tura peruigiles, atq. solertes, hunc ordinem tantorum
„ principum negligendum ducerent, si correptione di-
„ gnum aliquatenus aestimarēt. haec Damianus. Atqui non propterea non ad sunt validissimae rationes, cur id ita factum demonstretur: inter quas, non mediocris ponderis illa est, quòd Paulus ab antiquissima stirpe Beniamin (quod latina lingua dexterae filium sonat) originē duxerit. In eo namq. quòd Iacob ipsum duodecim filiorum suorum postremum, Beniamin, idest filiū dexterae appellauit, typus Pauli praefiguratus est, quem summus pater caelestis, licet vltimum post duodecim alios ad Apostolatum vocauerit; ei tamē dexterae suae virtutem plus quodammodo, ꝙ alijs impartitus est; nempè fortitudinem, sapientiam, atq. eloquentiae vim, quarum ope gentiū populos, quasi ipso Dei praepotenti brachio ardenter ad Christi fidem rapuit: sicut & per Rachelem illius matrem, quae eundem Benoni, idest doloris sui filium vocauit, ore prophetico (vt D. Ambrosius testatur) demonstratum est, oriturū ex illius tribu Paulum, qui Ecclesiae filios persequutione afficeret, & graui ipsam matrem Ecclesiam dolore vexaret: quod latius, & quidem elegantissime idem Petrus Damianus eo in loco prosequitur in haec verba.

II. RATIO. Ad Philipp. 3.

Genes. 35.

Lib. de benedict. Patriarcha. cap. 12.

„ Ne ergo sanctae huius historiae ordo inordinatus ap-
„ pareat, quod nobis videtur breuiter innotescat. Paulū
„ planè de tribu Beniamin fuisse, quis ambigat? Benia-

min

min autē Hebraicè, latinè filius dexterae nuncupatur, «
Quid ergo mirum si ad dexterā constituitur, qui voca- «
bulum dexterae ex paterno iure sortitur? Enimuerò, vt «
vetus illa beato Paulo liquidò cōgruere videatur histo «
ria, non sine caussa scriptura dicit. Quia egrediēte ani «
ma Rachel prę dolore, & imminente iā morte, vocauit «
nomen filij sui Benoni, idest filius doloris mei: pater ve «
rò appellauit eum Beniamin, idest filius dexterae. Per «
Rachel namq. quae ouis vel visum principum dicitur, «
Ecclesia nō immeritò designatur, quae nimirum, & ad «
instar ouis innocenter viuit, & per studiū contemplatio «
nis ad videndum redemptoris sui speciem medullitus «
inardescit. Beniamin igitur nascēte, Rachel mater emo «
ritur, dum appropinquante ad lucem nouae regenera- «
tionis Saulo persequutionibus Ecclesia per eum crude «
liter impugnatur; sicut Lucas in actis apostolorum Sau « Act. 8
lus (inquit) deuastabat Ecclesiā per domos intrans, & «
trahens viros, ac mulieres tradebat in custodiam. Con «
gruè itaq. Rachel Benoni, idest filiū doloris mei vocat, «
quem Iacob Beniamin, idest filiū dexterae nuncupat: «
quia Paulus, qui matris Ecclesiae dolor extitit, quiq. eā «
quodammodo, dum nasceretur impugnando peremit, «
à Deo patre filius dexterae est vocatus, dum diuina per «
eū potentia aduersus gentes, quasi per fortem suam de «
xterā dimicauit, verborū iacula violenter intorsit, salu- «
bres cordiū plagas intulit, & per eū deuictis, ac prostra «
tis hostibus cū gloria triūphauit (& paulo post) Recte «
igitur Paulus dextri iuxta Redemptorē lateris obtinet «
 dignitatem,

,, dignitatem, qui diuinae dexterae non ambigitur exer
,, cere virtutē. An non quodāmodo dexterā Dei aduer-
,, sus Diabolum dimicantem se fatetur esse, cum dicit.
I. Cor. 9. ,, Ego autem sic curro, nō quasi in incertum, sic pugno,
III. RATIO. ,, non quasi aerem verberans? haec ille. Est & alia non
minus efficax illius ordinis ratio, sanctorum patrū do-
cumentis tradita: quia videlicet (vt supra memoraui-
Ambr. lib. 2. de Abrah. c. 6. Aug super psal. 120. Thom. super ep. Paul. ad Hebre. cap. 8. mus) per dexteram potiora bona, idest spiritualia, &
aeterna, per laeuam autem temporalia, & terrena signā
tur: Vnde fit, vt Paulo qui ad caelestia regna adhuc vi
uens, mortalisq. à Christo Deo immortali iā facto post
gloriosam ascensionem supra humanae naturae condi
tionem raptus est, non immeritò dexter locus tribua-
tur: Petrus verò, quem Christus adhuc inter mortales
constitutus ad apostolatum vocauit, cuiq. arcana Dei
nosse, vt Paulo datum non est, huius mysterij demon-
strandi caussa, sinistrum aliquando locum retinet. id
quod idem Damianus ibidem luculenter expressit, in-
,, quiens. Hucaccedit, quia Paulus ad caelum tertium
,, raptus ascendit, vbi etiam arcana verba, quae homini-
,, bus loqui non licet audiuit: quis autem nesciat, quia
,, vita terrena Dei sinistram; caelestis autem significat de
Cant. 2. 6. ,, xteram? sicut sponsa dicit in canticis. Laeua eius sub
,, capite meo, & dextera illius amplexabitur me. Laeua
,, namq. esse sub capite dicitur, quia praesens vita apud
,, electum quemlibet, sub mente, quae proculdubio co-
,, gitationum caput est, despecta calcatur; dextera verò
,, Dei sponsam amplexare perhibetur, quia dum fidelis,
& sancta

& sancta anima aestuanti sui creatoris igne succēditur, "
velut diuinis quibusdam amplexibus vndiq. confoue "
tur. Qui ergo carnis adhuc fragilitate circundatus, ad "
caelestem vitam conscendisse cognoscitur, rectè filius "
dexterae nuncupatur. & reliqua. Hoc idem ferè & In- "
nocentius Papa iij. post ipsum innuit, dum eorum ad-
ducit opinionem, qui inter Euangelistas Mattheo, &
Ioanni sinistrum; Marco & Lucae dextrum locum pa
ri ratione assignant. eius sunt verba. Quidam tamen " *Innocentius iij In sermo. de Euāgelistis paulo ante fi.*
per duos annulos à sinistris Mattheum, & Ioannē acci "
piunt, qui adhaeserūt domino adhuc passibili, & mor "
tali: per duos à dextris Marcum, & Lucam, qui pòst "
Ascensionem adhaeserūt Christo iam facto immortali "
& impassibili: per sinistram enim mortalitas, per de- "
xtram verò immortalitas designatur, secundum illud. "
Laeua eius sub capite meo &c. Propter hanc caussam "
in picturis Ecclesiarum Paulus ad dextram, & Petrus "
ad sinistram Saluatoris statuitur. haec Innocentius. "
Quem etiam, eam picturae formam suo tempore artifi
cibus imperasse, ex vermiculato emblemate in amplis
fornicibus apud maiores aras Ecclesiarū Petri, & Pau-
li adhuc conspicimus; extantq. litterae, quibus ille de
pictore sibi ob eam caussam trāsmisso Venetis gratias
reddit. Innocentij autem verba integrè retulit Guillel- *In Rational. lib. 7. tit. 44.*
mus Durantes: addens ex eadem caussa in bullis Papae
caput Pauli à dextris crucis; Petri verò à sinistris poni. "
Quod & ante ipsum D. Thomas Aquinas declarauit, " *Super Epist. pri. ad Gal.*
his verbis. Et quia praesens vita significatur per sini- "
stram,

,, ſtram, futura verò per dextram, inquantum iſta eſt cae
,, leſtis, & ſpiritualis, illa verò temporalis; Ideo Petrus,
,, qui vocatus fuit à Chriſto adhuc in carne mortali poſi
,, to, ponitur in bulla Papae in ſiniſtra parte, Paulus ve-
,, rò, qui vocatus fuit à Chriſto iam glorificato ponitur
in parte dextera. Eamdem ſententiam, & recentiores
approbarunt. Adducit praeterea Damianus praedi-
ctus, & alias duas eius rei ſignificationes. Alteram qui
dem, quia cum Paulus onus euangelicae praedicatio-
nis ad gentes praecipuè, Petrus verò ad circumciſos ſu
ſceperint: vtiq. Paulo, cuius meritò potiſſimum tran-
ſlata ad gentes Eccleſia, dexteram apud Dominũ me-
ruit, ſynagoga poſthabita; congruenter ipſa pars de-
xtera aſſignatur. Damiani verba haec ſunt. Non ergo
,, immerito filius dexterae Paulus vocatur, per quẽ om-
,, nis gentium multitudo, quae ad dexteram Dei ponen
,, da eſt ad fidei ſacramenta colligitur: accinctus ſiquidẽ
,, verbo Dei, quod eſt gladius ſpiritus, hodie quoq. &
,, vsq. in finem ſaeculi dimicat, & tamquam fulminea
,, Chriſti manus, vibratis caeleſtis eloquij gladijs rigidas
,, reſiſtentium Deo ceruices obtruncat. Altera ſignifica
tio eſt, quam idem aliquantò inferius exponit, dicẽs.
,, Quamquam & hoc nõ à myſterio vacet, quòd beatus
,, Petrus Dominici lateris ſiniſtram tenet: per illum ſiqui
,, dem actiua vita ſignatur, & ſicut contemplatiua per de
,, xtram, ſic actualis exprimitur per ſiniſtram. Quòd au
,, tem per beatum Petrum praeſens vita hoc eſt actiua fi-
,, guretur, in hoc praecipuè demonſtratur; quod ſicut
euangelica

Vivald. in opere regal de pugna par. sẽ ſi. in 4. nota. Io. de Sil. in trac. de beneſ. 1. par. q. 5. nu. 71. Gom. in c. 1. de cõſt. li. 6. nu. 37. vbi plures alios citant.

Ad Gala. 2

IIII. RATIO

V. RATIO

euangelica frequentiſſimè teſtatur hiſtoria, & Petrus “
Dominum plus ceteris diſcipulis diligat, & Dominus “
non Petro, ſed Ioanni potius praerogatiuam ſpecialis “
omnino dilectionis impendat: per Ioannem quippe “
contemplatiua, per Petrum verò, ſicut dictum eſt acti- “
ua vita ſignatur. Quia ſancti omnes in hac vita ad ſimi- “
litudinem Petri Deum plus amant, & quaſi minus amā “
tur, dum propter eum duras laboris moleſtias perfe- “
runt, mortali tamen adhuc carne circundati ad ample “
xus eius dulcedinem non pertingunt: illi verò, qui iā “
cum Deo ſunt in hoc eum quodāmodo minus amāt, “
& magis amantur, dum & pro eo nullos laborum tur “
bines ſentiunt, & tamē intimae familiaritatis eius oble “
ctationibus perfruuntur. Non ergo mirum ſi beatus “
Petrus aliquādo partem videatur tenere ſiniſtram, qui “
& actiuae vitae continet ex ſcripturarum auctoritate fi “
guram hactenus Damianus. Sed & ſi dexteram partē
pro honoris loco interpretemur, adhuc Petrus licet di
gnitate maior, & princeps myſticè tamen in ſiniſtra
Pauli apoſtolorum nouiſſimi ponitur, vt inde documē
tum ſumamus, ſummum Pontificem humilitate deco-
ratum eſſe oportere, ſicut ipſe Petrus fuit iuxta illud
Euangelicum. Qui maior veſtrũ eſt, fiat ſicut minor.
Vnde D. Gregorius. Petrus (inquit) à Paulo minore “
ſuo reprehenditur, & reprehendi nō dedignatur: qua “
in re factus eſt ſequens minoris ſui, etiam vt in hoc pre “
iret, quatenus qui primus erat in apoſtolatus culmine, “
eſſet primus, & in humilitate. Qua de re vſus inoleuit, “
iam

VI. RATIO.

Luc. 9. Matth. 23.

Lib. 2. ſuper Ezechiel homil. 18 faciunt trad. per Tho. Campe. de poteſt. Papæ cap. 12. nu. 8. in fin.

iam inde ab ipso Gregorio magno introductus vt summi Pontifices seipsos seruorum seruos appellēt: quod & ipsius Pontificis nomen, iuxta Hebraicam deriuationem ostēdit, significat enim (teste D. Hieronymo) inclinationem, vt scilicet ipsi Pontifices, quamuis supra omnes mortales positi, meminerint tamen exemplo Christi, interdum de statu suo declinare, atq. adeo humiliter sese ceteris Christi fidelib⁹ subijcere, ac subministrare: eo enim ipso, quo se humiles declarant, maiores ceteris esse dignoscuntur: eamq potissimum ob caussam crediderim in altari Sacelli Pōtificij talem ponendarum imaginum formam perpetuò obseruatam esse, vt summi Pontifices, sacris interuenientes, atq. earum figurarum ordinem saepius conspicientes, diuini illius praecepti facilius memores essent. Illud etiam nō omnino alienum videtur, vt tunc dextrum latus Paulo conuenire dicamus, cum inter ipsos apostolos, vel crucis signum, vel Saluatoris imago media interponitur: cum vero ijdem apostoli, vel à lateribus gloriosae virginis, vel simpliciter, nulla inter eos imagine posita iunguntur, Petrum rectius anteponi: cui interpraetationi, & mysteria, quae supra relata sunt optime quadrant: & ex verbis auctorum, quae iam recitauimus, idem illos sensisse apparet: Quāquam non perpetuò id obseruatum fuisse constet. Haec tandem ferè erant P. B. efficacissima argumenta, quibus ostenderetur, sapienter quidem à nostris maioribus diuorum apostolorum picturas ita vt dictum est dispositas fuisse: nam

leuioribus

Glo. & doctc. in proem. Decretal.

Gomes. in d. c. 1. de constit. lib 6. nu. 8. 9. & 10.

Marc. 10. glo. c. diaconi distin. 93.

VII. RATIO.